

Галина ФЕДОРОВИЧ

Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: д. е. н., професор, професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Алла МЕЛЬНИК)

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Українська держава вже четвертий рік поспіль за підтримки міжнародних партнерів протистоїть повномасштабному військовому вторгненню російського агресора [1]. Для забезпечення потреб фронту, підтримання обороноздатності та стабільності національної економіки держава змушена спрямовувати значні фінансові ресурси у сектор безпеки й оборони. Водночас, відповідно до конституційних гарантій [2], навіть в умовах війни Україна як незалежна правова, демократична та соціальна держава продовжує виконувати всі свої соціальні зобов'язання перед громадянами. Одним із ключових напрямів такої відповідальної державної політики залишається фінансування загальнодержавних соціальних програм [3], дія яких не була припинена навіть у період активної фази повномасштабного вторгнення, окупації частини територій та суттєвих економічних втрат.

Більш того, попри складні умови воєнного часу, Україна продовжує виконувати взяті раніше міжнародні зобов'язання, зокрема ті, що визначені Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [4]. Це свідчить про стратегічну сталість державного курсу та прагнення забезпечити інтеграцію у європейський політичний, економічний і соціальний простір, включно з гармонізацією стандартів у сферах охорони здоров'я, соціального захисту, освіти та розвитку людського капіталу.

Фрагментарний підхід тривалий час не охоплював системно питання міжгалузевої взаємодії органів влади та суспільних

інститутів, діяльність яких безпосередньо впливає на рівень здоров'я й добробуту всього населення. Ідеться про ті сфери суспільного життя, де забезпечення здоров'я відбувається не медичними, а соціальними, педагогічними, спортивними та культурними механізмами. Адже саме ці сфери формують фундамент здорової та життєздатної нації, закладають передумови для розвитку людського потенціалу та сприяють поширенню ідеології здоров'язбереження.

Особливого значення в цьому контексті набуває розвиток фізичної культури і спорту — насамперед масового спорту — який є одним із базових інструментів підвищення рівня рухової активності населення, зміцнення здоров'я та профілактики захворювань. Актуальність цього напрямку особливо зросла в умовах пандемії COVID-19, коли низький рівень фізичної активності, психологічні навантаження та обмеження соціальної взаємодії негативно впливали на загальний стан здоров'я населення. Науковий інтерес до проблематики розвитку фізичної культури й спорту відображено в працях таких дослідників, як М. Білінська, Є. Бородін, О. Федько та ін. [6; 7]. Проте їх напрацювання, попри значну теоретичну й практичну цінність, у нових умовах потребують подальшого розвитку, адаптації та переосмислення.

В умовах правового режиму воєнного стану важливість розвитку фізичної культури зростає ще більше, оскільки рухова активність населення, а особливо дітей та молоді, значно обмежена через безпекові ризики, руйнування інфраструктури, психологічні травми та соціальну нестабільність. Формування доступних та безпечних можливостей для занять фізичною культурою стає не лише завданням сфери спорту, а й ключовою складовою державної політики у сфері громадського здоров'я [8]. Саме тому здійснення наукових досліджень щодо удосконалення управління розвитком фізичної культури, зокрема на рівні територіальних громад, є об'єктивно актуальним, практично значущим і відповідним вимогам часу.

Проведене дослідження засвідчило, що імплементація програмно-цільового підходу в управління розвитком фізичної культури в Тернопільській міській територіальній громаді є необхідною умовою підвищення ефективності місцевої політики у сфері здоров'язбереження та масового спорту. Програма розвитку фізичної культури та спорту на 2025-2027 рр. є інструментом реалізації комплексного підходу вирішення основних проблем сфери фізичної культури і спорту громади, зокрема, обмеженої рухової активності населення та низький рівень усвідомлення цінності здоров'я, недосконалої системи стимулювання населення до збереження свого здоров'я засобами фізичної культури та спорту, недостатнього рівня привабливості спортивної інфраструктури, забезпечення належного утримання з дотриманням вимог її доступності для всіх категорій населення, відсутності спортивних баз та об'єктів європейського та світового стандартів, недостатнього рівня засобів мотивації у спорті, низького рівня ресурсного забезпечення дитячо-юнацького та резервного спорту тощо. Вирішення зазначених проблем вимагає комплексного підходу, включаючи збільшення фінансування, поліпшення спортивної інфраструктури, підвищення якості проведення фізкультурно-оздоровчих та масових заходів, спортивних змагань, підтримку талановитих спортсменів, кадровий розвиток у сфері спорту і фізичної культури [8].

У ході дослідження встановлено, що поєднання програмно-цільового та проєктного підходів створює найбільш оптимальні умови для розвитку фізичної культури на рівні громади. Така інтеграція забезпечує гнучкість управління, підвищує результативність використання бюджетних коштів, сприяє оновленню спортивної інфраструктури, розширює можливості для залучення населення до рухової активності та сприяє формуванню здорового способу життя.

Тому програмно-цільовий підхід є ефективним інструментом модернізації управління розвитком фізичної культури в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови. Його подальше

впровадження в Тернопільській міській територіальній громаді сприятиме формуванню цілісної системи здоров'язбереження, підвищенню рівня фізичної активності населення та зміцненню соціальної стійкості громади.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
2. Конституція України: прийн. на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.: зі змінами згідно закону України від 21 лют. 2014 р. № 742-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Про державні цільові програми : Закон України 18 березня 2004 року № 1621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2591
5. Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я НК 025:2021. URL: <https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/naczionalnyj-klassifikator-nk-025.pdf>
6. Бородін Є., Макашов В. Управлінська діяльність у сфері оздоровчого фізичного здоров'я населення у великих містах Європи: аналіз підходів. Аспекти публічного управління. 2020. № 8(6). С. 221–229. DOI: <https://doi.org/10.15421/1520120>
7. Федько О. А. Моделювання управлінського впливу на суспільне здоров'я в умовах зміни термінальних цінностей в процесі суспільної трансформації. Лікарська справа. 2010. № 3-4. С. 100–107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LiSp_2010_3-4_19
8. Програма розвитку фізичної культури і спорту на 2025-2027 роки: Рішення міської ради від 01.08.2025 №8/49/04 URL: <https://ternopilcity.gov.ua/sesiya/rishennya-sesii/84448.html>